

**POWIATOWY PROGRAM
DZIAŁAŃ NA RZECZ
OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH
NA LATA 2006 - 2008**

W S T Ę P

Do zadań powiatu należy opracowanie i realizacja, zgodnych z powiatową strategią rozwiązywania problemów społecznych, powiatowych programów działań na rzecz osób niepełnosprawnych w zakresie rehabilitacji społecznej, rehabilitacji zawodowej i zatrudniania oraz przestrzegania praw osób niepełnosprawnych, we współpracy z instytucjami administracji rządowej i samorządowej.

Powiatowa strategia rozwiązywania problemów społecznych przyjęta Uchwałą Nr XXVII/167/2001 Rady Powiatu Jeleniogórskiego z dnia 19 stycznia 2001 roku, obejmująca lata 2001-2006, zawiera delegację do opracowania programu działań na rzecz osób niepełnosprawnych i takie programy były opracowane i realizowane w latach 2003 i 2004-2005.

Rolę koordynatora, podobnie jak uprzednio, przy opracowywaniu niniejszego programu przyjęło na siebie Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Jeleniej Górze, współpracując w tym względzie z Wydziałem Oświaty, Kultury i Zdrowia Starostwa Powiatowego i Powiatowym Urzędem Pracy w Jeleniej Górze. Centrum wystąpiło do 9 gmin z terenu powiatu jeleniogórskiego i organizacji pozarządowych skupiających osoby niepełnosprawne lub działających na ich rzecz z prośbą o zgłoszenie propozycji zadań do ujęcia w programie. Odpowiedzi uzyskano od 3 samorządów gminnych i 4 organizacji pozarządowych. W programie ujęto te ze wskazanych do realizacji przez powiat zadań, które mieszczą się w kompetencjach powiatu, odpowiadają założonym celom oraz możliwościom organizacyjnym i finansowym.

CHARAKTERYSTYKA OBSZARU DZIAŁANIA

W skład powiatu jeleniogórskiego wchodzi 9 gmin: Janowice Wielkie, Jeżów Sudecki, Karpacz, Kowary, Mysłakowice, Piechowice, Podgórzyn, Stara Kamienica, Szklarska Poręba zamieszkiwanych przez 63.929 osób (WUS - stan na 30.09.2005r.) z niewielką przewagą kobiet - 52% i mieszkańców wsi - 51 %. Natomiast liczba osób niepełnosprawnych (dane ze spisu powszechnego) wynosiła 10.367 osób, w tym niepełnosprawnych prawnie 8.448, co stanowi 13,2 % ogółu mieszkańców. W liczbie tej 5.247 osób stanowiły osoby w wieku produkcyjnym, z których 177 osób posiada status osoby bezrobotnej (DWUP - stan na 31.10.2005r.). Ponad 50 % osób w wieku produkcyjnym posiada wykształcenie podstawowe i zasadnicze zawodowe, a zaledwie 5 % to osoby z wykształceniem wyższym lub policealnym.

Podjęmowane w latach ubiegłych przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie i Karkonoski Sejmik Osób Niepełnosprawnych próby zdiagnozowania społeczności osób niepełnosprawnych w celu określenia liczny osób w poszczególnych grupach dysfunkcyjnych i stopniach niepełnosprawności dały jedynie fragmentaryczny obraz sytuacji. Opierając się na informacjach z organizacji pozarządowych i Powiatowego Zespołu d/s. Orzekania o Niepełnosprawności można w dużym uogólnieniu mówić o dominujących rodzajach niepełnosprawności, takich jak niepełnosprawność ruchowa (ortopedyczna i neurologiczna) oraz niepełnosprawność narządu wzroku i słuchu.

Należy mieć świadomość, że istnieje także grupa osób niepełnosprawnych biologicznie, lecz nie posiadających prawnego statusu osoby niepełnosprawnej. Dotyczy to znacznej części osób w wieku poprodukcyjnym korzystających z emerytur oraz osób z zaburzeniami psychicznymi, nierzadko samotnych.

Z powyższych względów niniejszy program ma charakter bardziej uniwersalny i większość zadań kierowana jest do ogółu niepełnosprawnych. Pewnym destymulatorem niektórych działań, np. zorganizowania powiatowej instytucjonalnej pomocy dziennej, jaką jest środowiskowy dom samopomocy jest rozległość terenu i problemy komunikacyjne.

Natomiast w odniesieniu do podmiotów współuczestniczących w tworzeniu i późniejszej realizacji programu, poza instytucjami wiodącymi, jakimi są: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie i Powiatowy Urząd Pracy, należy wskazać Miasto Kowary i Gminę Mysłakowice, powiatowe jednostki oświatowe, domy pomocy społecznej, Powiatową Społeczną Radę ds. Osób Niepełnosprawnych, Polskie Towarzystwo Walki z Kalectwem, Polski Związek Niewidomych.

MISJA I CELE STRATEGICZNE

Misją programu jest przeciwdziałanie marginalizacji osób niepełnosprawnych i wspieranie w drodze do samodzielności, niezależności i pełnego uczestnictwa w życiu społecznym i zawodowym poprzez realizację celów strategicznych:

1. Kształtowanie właściwych postaw społecznych wobec niepełnosprawności.
2. Poprawa dostępności środowiska dla osób niepełnosprawnych.
3. Wzrost poziomu samodzielności i niezależności osób niepełnosprawnych.
4. Wzrost aktywności zawodowej osób niepełnosprawnych.
5. Podniesienie poziomu usług w zakresie pomocy instytucjonalnej osobom niepełnosprawnym.

CELE SZCZEGÓŁOWE

Cel strategiczny nr 1:

Kształtowanie właściwych postaw społecznych wobec niepełnosprawności

Cele szczegółowe:

1.1. Podniesienie poziomu wiedzy społeczeństwa na temat niepełnosprawności:

- akcja edukacyjna (prelekcje) na temat niepełnosprawności w szkołach gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych

realizator: Powiatowa Społeczna Rada ds.
Osób Niepełnosprawnych

termin: charakter ciągły

- udostępnianie w bibliotekach szkolnych czasopism i publikacji nt. niepełnosprawności

realizator: placówki oświatowe, Wydział Kultury,
Oświaty i Zdrowia Starostwa
Powiatowego

termin: charakter ciągły

- poradnictwo psychologiczno-pedagogiczne dla rodzin, w których występuje problem niepełnosprawności dzieci

realizator: Poradnie Pedagogiczno-Psychologiczne

termin: charakter ciągły

- współpraca z mediami w celu przedstawienia pozytywnego wizerunku osób niepełnosprawnych

realizator: organizacje pozarządowe, PCPR, PUP

termin: charakter ciągły

1.2. Pogłębianie wiedzy o uprawnieniach przysługujących osobom niepełnosprawnym:

- szkolenia dla wolontariuszy, przedstawicieli organizacji pozarządowych i samorządów

realizator: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie

termin: wg potrzeb, minimum 1 raz w roku

1.3. Organizacja cyklicznych imprez integracyjnych:

- spotkanie opłatkowe w Mysłakowicach, z udziałem przedstawicieli kościoła, samorządów i instytucji powiatowych i gminnych oraz mediów
realizator: samorząd Gminy Mysłakowice we współpracy z lokalną parafią kościoła katolickiego
- bal karnawałowy TWK połączony z wyborem niepełnosprawnego sportowca roku
realizator: TWK Oddział Terenowy w Jeleniej Górze
- Dzień Białej Laski
realizator: Polski Związek Niewidomych
termin imprez: 1 raz w roku

1.1. Organizacja okazjonalnych imprez kulturalnych, turystycznych i sportowych

organizator: organizacje pozarządowe
termin: wg potrzeb

Oczekiwane rezultaty:

- wychowanie młodzieży w duchu społeczeństwa obywatelskiego i uwrażliwienie na potrzeby osób niepełnosprawnych
- ukazanie osoby niepełnosprawnej jako pełnoprawnego członka społeczeństwa

Cel strategiczny nr 2:

Poprawa dostępności środowiska dla osób niepełnosprawnych

Cele szczegółowe:

2.1 . Zapewnienie osobom niepełnosprawnym dostępu do obiektów administracji powiatowej, w tym: PCPR i PUP poprzez zmianę siedziby i wyposażenie budynków w windy osobowe

realizator: Starostwo Powiatowe
termin: 2006 - 2007

2.1. Wydawanie informatorów o dostępności obiektów publicznych dla osób niepełnosprawnych

realizator: organizacje pozarządowe, UM Kowary
termin: 2006 – 2007

2.2. Znakowanie tras turystycznych dostępnych dla osób niepełnosprawnych

realizator: samorządy gminne
termin: charakter ciągły

2.3. Uświadamianie konieczności wprowadzania rozwiązań komunikacyjnych przyjaznych osobom niepełnosprawnym

realizator: organizacje pozarządowe
termin: charakter ciągły

2.5. Realizacja programów celowych Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych mających na celu poprawę poziomu życia osób niepełnosprawnych

realizator: samorząd powiatowy i samorządy gminne, PCPR, organizacje pozarządowe
termin: wg potrzeb

Oczekiwane rezultaty:

- zwiększenie dostępności obiektów użyteczności publicznej dla osób niepełnosprawnych
- umożliwienie osobom niepełnosprawnym pełniejszego uczestnictwa w turystyce

Cel strategiczny nr 3:

Wzrost poziomu samodzielności i niezależności osób niepełnosprawnych

Cele szczegółowe:

3.1. Umożliwienie osobom niepełnosprawnym sprawniejszego funkcjonowania w środowisku domowym i kontaktów zewnętrznych poprzez dofinansowanie znoszenia barier architektonicznych, technicznych i w komunikowaniu się

realizator: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie
termin: charakter ciągły

3.2. Dofinansowanie osobom niepełnosprawnym zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze i sprzęt rehabilitacyjny

realizator: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie
termin: charakter ciągły

3.3. Wspomaganie aktywności społecznej osób niepełnosprawnych poprzez dofinansowanie udziału w turnusach rehabilitacyjnych

realizator: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie
termin: charakter ciągły

Oczekiwane rezultaty:

- wzrost liczby osób niepełnosprawnych uniezależnionych od pomocy osób trzecich
- wzmocnienie w osobach niepełnosprawnych zaradności osobistej i pobudzenie aktywności społecznej

Cel strategiczny nr 4:

Wzrost aktywności zawodowej osób niepełnosprawnych

Cele szczegółowe:

4.1. Promowanie i wspieranie zatrudnienia osób niepełnosprawnych:

- udzielanie porad pracodawcom zatrudniającym osoby niepełnosprawne w celu utrzymania trwałego zatrudnienia osób niepełnosprawnych
- zachęcanie pracodawców zatrudniających osoby niepełnosprawne do korzystania z możliwości finansowania kosztów zatrudnienia osoby pomagającej pracownikowi niepełnosprawnemu
- promocja zatrudnienia osób niepełnosprawnych przy wykorzystaniu możliwości przewidzianych przez przepisy ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych
- inspirowanie pracodawców do organizowania staży i przygotowania zawodowego w miejscu pracy

realizator: Powiatowy Urząd Pracy
termin: charakter ciągły

4.2. Pomoc bezrobotnym niepełnosprawnym i poszukującym pracy w podjęciu zatrudnienia poprzez aktywne poradnictwo i doradztwo zawodowe:

- prowadzenie spotkań informacyjnych z zakresu rehabilitacji zawodowej w siedzibie Powiatowego Urzędu Pracy i na terenie gmin
- udzielanie informacji o zawodach, rynku pracy oraz możliwościach szkolenia i przekwalifikowania
- udzielanie porad z wykorzystaniem standaryzowanych metod ułatwiających wybór zawodu, zmianę kwalifikacji, podjęcie lub zmianę zatrudnienia, w tym badanie zainteresowań i uzdolnień zawodowych
- kierowanie na specjalistyczne badania psychologiczne i lekarskie umożliwiające wydawanie opinii o przydatności zawodowej do pracy i zawodu albo kierunku szkolenia
- inicjowanie, organizowanie i prowadzenie grupowych porad zawodowych dla osób niepełnosprawnych, w siedzibie Powiatowego Urzędu Pracy i na terenie gmin
- udzielanie informacji i doradzanie pracodawcom w zakresie doboru kandydatów do pracy na stanowiska wymagające szczególnych predyspozycji psychofizycznych
- rozwijanie działań wzmacniających motywację do poszukiwania pracy
- kształtowanie u osób niepełnosprawnych aktywnych postaw na rynku pracy
- objęcie osób niepełnosprawnych formą warsztatową - z zakresu treningu umiejętności społecznych - w tym dla mieszkańców Domów Pomocy Społecznej
- wspieranie młodzieży niepełnosprawnej w wejściu na rynek pracy poprzez przybliżenie informacji zawodowej

realizator: Powiatowy Urząd Pracy

termin: charakter ciągły

4.3. Doskonalenie i przekwalifikowanie zawodowe bezrobotnych niepełnosprawnych i poszukujących pracy:

- wspieranie mobilności w dziedzinie edukacji i szkoleń osób bezrobotnych niepełnosprawnych poprzez dostarczanie rzetelnej informacji o możliwościach edukacyjnych i szkoleniowych, możliwościach zdobywania różnorodnych doświadczeń zawodowych, ścieżkach zawodowych i ścieżkach karier
- pomoc w uzyskaniu, podnoszeniu lub zmianie kwalifikacji w kierunkach wynikających z potrzeb rynku pracy
- inicjowanie i promowanie szkoleń mających na celu uzyskanie kwalifikacji zawodowych lub zmianę zawodu, umożliwiających osobom niepełnosprawnym dostosowanie się do aktualnych, zmiennych potrzeb rynku pracy
- promowanie wśród pracodawców możliwości szkolenia zatrudnionych osób niepełnosprawnych i finansowanie poniesionych na ten cel kosztów

- współpraca z organami rentowymi w zakresie przekwalifikowania osób, którym przyznano rentę szkoleniową

realizator: Powiatowy Urząd Pracy
termin: charakter ciągły

4.1 Pomoc pracodawcom w zatrudnieniu bezrobotnych niepełnosprawnych i poszukujących pracy:

- aktywizowanie pracodawców do przystosowania tworzonych lub istniejących stanowisk pracy dla osób niepełnosprawnych stosownie do potrzeb wynikających z niepełnosprawności osób na nich zatrudnionych
- organizowanie nowych miejsc pracy m.in. w ramach prac interwencyjnych

realizator: Powiatowy Urząd Pracy
termin: charakter ciągły

4.2 Pomoc bezrobotnym niepełnosprawnym i poszukującym pracy w samo zatrudnieniu:

- zatrudnienie realizowane na otwartym rynku pracy jak też w zakładach pracy chronionej lub zakładach aktywności zawodowej
- inspirowanie i wspieranie prowadzenia samodzielnej działalności gospodarczej
- udzielanie osobom niepełnosprawnym pożyczek na rozpoczęcie działalności gospodarczej lub rolniczej
- udzielanie osobom niepełnosprawnym dofinansowania do oprocentowania kredytów bankowych na kontynuowanie działalności gospodarczej lub prowadzenie własnego lub dzierżawionego gospodarstwa rolnego
- wspieranie pozostawania w zatrudnieniu mającego na celu ułatwienie osobie niepełnosprawnej procesu adaptacji zawodowej oraz przystosowanie się do wykonywania zadań zawodowych i funkcjonowania w nowym środowisku pracy
- współpraca z Państwową Inspekcją Pracy w Jeleniej Górze w zakresie oceny i kontroli miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych

realizator: Powiatowy Urząd Pracy
termin: charakter ciągły

4.1.Realizacja programów PFRON aktywizujących zawodowo osoby niepełnosprawne m.in.:

- „Program wyrównywania różnic między regionami – obszar C”
- program „Junior – program aktywizacji zawodowej absolwentów niepełnosprawnych”

realizator: Powiatowy Urząd Pracy

termin: charakter ciągły

4.2. Aktywizacja zawodowa osób niepełnosprawnych poprzez realizację projektów współfinansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego:

realizator: Powiatowy Urząd Pracy

termin: według potrzeb

4.3. Współpraca z instytucjami i partnerami rynku pracy zajmującymi się problematyką osób niepełnosprawnych:

- włączenie organizacji pozarządowych w realizację zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych
- inicjowanie współpracy z organizacjami działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych
- wspieranie działań integrujących środowisko osób niepełnosprawnych

realizator: Powiatowy Urząd Pracy

termin: według potrzeb

Oczekiwane rezultaty:

- wzrost aktywności zawodowej osób niepełnosprawnych
- zwiększenie wśród osób niepełnosprawnych poziomu świadomości w zakresie możliwości zatrudnienia na chronionym lub otwartym rynku pracy
- zwiększenie zatrudnienia osób niepełnosprawnych poprzez dostosowanie ich kwalifikacji do lokalnego rynku pracy
- stworzenie osobom niepełnosprawnym możliwości rozwoju zawodowego i społecznego
- zwiększenie liczby stanowisk pracy dla osób niepełnosprawnych
- ułatwienie i utrzymanie zatrudnienia osób niepełnosprawnych
- zmniejszenie liczby osób niepełnosprawnych w ogólnej liczbie bezrobotnych
- zwiększenie integracji zawodowej osób niepełnosprawnych
- tworzenie przyjaznego klimatu w miejscu pracy
- wzrost świadomości społeczeństwa poprzez upowszechnianie pozytywnego wizerunku osoby niepełnosprawnej
- doskonalenie istniejących instrumentów, zwiększających możliwości osób niepełnosprawnych na rynku pracy
- adaptacja osób niepełnosprawnych na rynku pracy.
- zwiększenie liczby podmiotów współpracujących oraz korzystających z usług urzędu
- wyrównanie szans i ograniczenie dyskryminacji osób niepełnosprawnych na rynku pracy.

Cel strategiczny nr 5:

Podniesienie poziomu usług w zakresie pomocy instytucjonalnej osobom niepełnosprawnym

Cele szczegółowe:

1.1. Kontynuacja działań w celu osiągnięcia standardu przez domy pomocy społecznej:

- przeprowadzanie remontów podnoszących standard obiektów

realizator: domy pomocy społecznej
termin: charakter ciągły

- kontynuacja inwestycji „Modernizacja Domu Pomocy Społecznej w Janowicach Wielkich”

realizator: DPS w Janowicach Wielkich, samorząd powiatowy
termin: 2006 - 2007

- kontynuacja inwestycji „Rozbudowa i modernizacja DPS „Junior” w Miłkowie

realizator: DPS „Junior” w Miłkowie, samorząd powiatowy
termin: 2007 - 2008

- doposażenie domów pomocy społecznej w niezbędny sprzęt rehabilitacyjny i środki transportu

realizator: domy pomocy społecznej, samorząd powiatowy
termin: charakter ciągły

- osiągnięcie wskaźników zatrudnienia w zespołach terapeutyczno - opiekuńczych

realizator: domy pomocy społecznej
termin: 2006 rok

1.2. Otwarcie domów pomocy społecznej na środowisko:

- współpraca domów pomocy społecznej ze środowiskiem lokalnym, zwłaszcza z młodzieżą i organizacjami pozarządowymi

- rozwijanie współpracy z podobnymi jednostkami zagranicznymi na terenie Czech, Niemiec i Danii

realizator: domy pomocy społecznej

termin: charakter ciągły

Oczekiwane rezultaty:

- poprawa stanu psychiczno - fizycznego mieszkańców domów pomocy społecznej
- udostępnianie bazy rekreacyjno - rehabilitacyjnej domów pomocy społecznej osobom niepełnosprawnym
- udoskonalenie pracy kadry pomocy społecznej zatrudnionej w domach pomocy społecznej

ZAKOŃCZENIE

Podstawową trudnością przy opracowywaniu niniejszego programu, z jaką zetknęli się jego autorzy, jest słaba diagnoza jakościowa środowiska osób niepełnosprawnych, które charakteryzuje się dużą różnorodnością problemów, oczekiwań i potrzeb wynikających z różnych rodzajów dysfunkcji i stopni niepełnosprawności, wieku, poziomu wykształcenia i warunków życia. O ile działania z zakresu rehabilitacji zawodowej obejmują grupę osób niepełnosprawnych w wieku produkcyjnym, o tyle działania z zakresu rehabilitacji społecznej dotyczą osób niepełnosprawnych od wczesnego dzieciństwa do późnej starości wraz ze wszystkimi zróżnicowanymi problemami. Toteż poza ujętymi w programie zadaniami o charakterze uniwersalnym, takich jak znoszenie barier utrudniających funkcjonowanie w środowisku domowym, czy zaopatrzenie w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze, sporo uwagi poświęcono znoszeniu barier mentalnych, kierując akcje uświadamiające zwłaszcza do młodzieży i uzyskując akces do tych działań ze strony kadry pedagogicznej.

Pewną niedogodnością przy opracowywaniu programu była także świadomość ograniczeń prawnych i finansowych powiatu, toteż jak wspomniano we wstępie do programu, przyjęto do realizacji te zadania, które odpowiadają realnym możliwościom powiatu. Większość zadań przewidziana do realizacji oparta jest na środkach Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, natomiast zadania inwestycyjne obciążają w dużej mierze budżet powiatu. W programie znalazły się także zadania wykonywane bezkosztowo przez członków Powiatowej Społecznej Rady ds. Osób Niepełnosprawnych i osoby działające na zasadzie wolontariuszy.

Należy mieć nadzieję, że niniejszy program będzie również stanowił zachętę dla samorządów gminnych do wyraźniejszego zauważenia problemów i potrzeb osób niepełnosprawnych na własnym terenie, bowiem życie każdego człowieka toczy się głównie w środowisku lokalnym, którego pozytywne oddziaływanie powinno stanowić bodziec do pełniejszego udziału osób niepełnosprawnych w życiu społecznym i zawodowym.